

М. М. Іванік

Карнійський вік і ярус

КАРНІЙСЬКИЙ ВІК І ЯРУС (від назви гірського хребта Карнійські Альпи у Південних Вапнякових Альпах на межі Австрії та Італії, де виділено й описано стратотип ярусу) – ранній вік пізньотріасової епохи тріасового періоду та відклади, що утворилися в той час. Карній. ярус (К. я.) встановлений 1895 австр. геологом Е.-Й. Мойсисовичем. Карній. вік (К. в.) тривав 216,5–228,7 млн р. тому. К. я. поділяють на нижній і верх. під'яруси. Нижній містить амоніт. зони *Trachyceras debatoyensis*, *Austrirachyceras obesum*, *Sirenites nanseni*, верх. – *Tropites dilleri*, *Tropites welleri*, *Klamathites macrolobatus*. В Україні у К. в. завдяки заг. підняття Сх.-Європ. платформи переважно утворилися континент. відклади. Вони виявлені у Дніпров.-Донец. западині, Донбасі, Карпатах, Пн. Добруджі, Криму. У Донбасі в деякій мірі умовно до К. я. відносять нижню підсвіту протопопів. світи, яка складається зі строкатоколір. глин, алевролітів і пісковиків потужністю до 200 м. У осьовій частині Дніпров.-Донец. западини виділяються червоно-брунатні, зеленувато-сірі та сірі глини, сірі та зеленувато-сірі піски і пісковики, які залягають вище сребрян. світи й умовно належать до карній. і норій. ярусів. У Пн. Добруджі та Переддобруджин. прогині в р-ні Кілій. грабену серед карній. відкладів – мергелі, пісковики, алевроліти, аргіліти та вапняки, які чергуються, а також містять бівальвії, форамініфери, пилки і спори. Потуж. К. я. там перевищує 1500 м. У Карпатах на Рахів. масиві та у р-ні Чивчин. гір карній. відклади представлені сірими та піщанистими вапняками з фауною бівальвій і форамініфер, потуж. яких складає 50–80 м. У Криму до К. я. умовно відносять нижню частину крим. світи, складеної переверстуванням темно-сірих аргілітів і пісковиків, іноді темно-сірих мергелів і прошарків кварцитовид. пісковиків. Умови формування відкладів К. я. в Україні не сприяли розвитку амонітів, через що ускладнена кореляція з Міжнар. стратигр. шкалою. З орган. решток у відкладах ярусу виявлені головоногі молюски, бівальвії, форамініфери, остракоди, палінофлора. За ними був визначений вік вміщуючих відкладів. Див. також *Тріасовий період і тріасова система, Мезозойська ера і група*.

Рекомендована література

1. Стратиграфія УРСР. Т. 6, ч. 2. Тріас. К., 1972;
2. Стратиграфічні схеми фанерозою і докембрію України. К., 1993;

3. I. G. Ogg, G. Ogg, F. M. Gradstein. The Concise Geologic Time Scale. Cambridge, 2008.

Бібліографічний опис:

Карнійський вік і ярус / М. М. Іванік // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-9908>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).